

4) напон напајања хронотахрографа: $12 (24) V \pm 10\%$, односно називна вредност напона $\pm 10\%$.

Члан 11.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о условима за преглед и жигосање хронотахрографа („Службени лист СФРЈ”, бр. 25/83).

Члан 12.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

Бр. 0404-4183/1
26. новембра 1985. године
Београд

Директор
Савезног завода за мере и
драгоцене метале,
Милисав Војичић, с. р.

278.

На основу члана 33. став 1. Закона о мерним јединицама и мерилима („Службени лист СФРЈ”, бр. 9/84), директор Савезног завода за мере и драгоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА ЗА МАНОМЕТРЕ ЗА МЕРЕЊЕ КРВНОГ ПРИТИСКА

Члан 1.

Овим правилником прописују се метролошки услови које морају испуњавати манометри за мерење крвног притиска (у даљем тексту: манометри).

Метролошки услови из става 1. овог члана означавају се скраћено ознаком MUS.P-3/1.

Члан 2.

Под манометрима, у смислу овог правилника, подразумевају се инструменти за мерење крвног притиска, који могу бити са:

- 1) течносту – манометар са живом;
- 2) еластичним мерним елементом:
 - а) манометар са цевастом опругом;
 - б) манометар са спиралном опругом;
 - в) манометар са еластичном мембраном;
 - г) манометар са еластичном чауром (капсулом);
 - д) манометар са еластичним шушљим телом.

Члан 3.

Показивање манометра, за сваку вредност притиска у опсегу мерења, не сме да има границу дозвољене грешке већу од $\pm 0,5$ kPa.

Варијације показивања манометра не смеју да прелазе апсолутну вредност највеће дозвољене грешке из става 1. овог члана.

При атмосферском притиску ниво живе, односно казалка манометра треба да се заустави на црти поделе која означава нулу или у границама које одговарају највећој дозвољеној грешци.

Члан 4.

За температуре између $+ 15^{\circ}\text{C}$ и $+ 25^{\circ}\text{C}$ највеће дозвољене грешке не смеју да прелазе апсолутну вредност границе дозвољене грешке из става 1. члан 3. овог правилника.

Члан 5.

Приликом прегледа и у употреби манометар мора испунити границе дозвољене грешке прописане у чл. 3. и 4. овог правилника, при следећим условима:

1) мора издржати дејство натпритиска који прелази горњу границу мерења за 10% у трајању од 15 min;

2) мора издржати дејство притиска, од 5000 осцилација, који се лагано мења од 0 до горње границе мерења, са учестаношћу од 20 до 40 осцилација у минути.

Члан 6.

Манометри са живом могу бити двокраки или једнокраки, са резервоаром.
Унутрашњи пречник не сме бити мањи од 4 mm.

Члан 7.

Пресеци елемената у којима се налази жива морају бити такви да се жива у њима равномерно креће.

Члан 8.

Посуде и цеви у којима се налази жива, и саставни елементи, морају бити израђени од материјала који не развијају хемијску реакцију са живом, нити жива делује на њих.

Цеви у којима се налази жива и дуж којих се читава ниво живе морају бити израђене од провидног материјала који омогућава лако и несметано читавање.

Члан 9.

Еластични мерни елементи морају бити израђени од одговарајућег материјала (на пример: легура бакра, никла, челика) и морају бити издржљиви и отпорни на старење.

Члан 10.

Скала мора бити таква да се њеним померањем може подесити нула.
У току мерења скала не сме померати под дејством вибрација или лаких удара.

Члан 11.

Очитавање на скали мора бити директно, без употребе фактора множења.
Ознаке на скали морају бити изражене у јединици притиска – kPa.

Члан 12.

Подела скале мора бити равномерна и чиста, угравирана или одштампана јасно и неизбрисиво.

Дебљина црте поделе не сме бити већа од $1/5$ ширине подеља.

Свака пета, односно свака десета црта поделе мора бити дужа од осталих црта.

Најмање свака десета црта поделе мора бити обележена бројем.

Члан 13.

Код манометара са живом, ако подела није директно означена на цеви кроз коју се креће жива, него на скали причвршћеној дуж цеви, скала мора бити постављена тако да се може видети са сваке стране живине нити.

Члан 14.

Код манометара са еластичним мерним елементом, врх казалке мора покривати $1/3$ до $2/3$ дужине најкрајних црта поделе.

Дебљина казалке на месту читања не сме бити већа од дебљине црте поделе.

Члан 15.

Манометар мора бити конструисан тако да се на њему налазе места за утискивање жигова.

Члан 16.

Мерни механизам и скала манометра морају имати омотач који их штити од продора прашине.

Члан 17.

Манометри са живом морају имати уређај за заустављање, који спречава расипање живе.

Уређај за заустављање може се налазити у резервоару или цеви.

Ако цев има уређај из става 1. овог члана, успорење изазвано протоком живе не сме бити веће од 1,5 секунде за пад притиска од 25 kPa.

Члан 18.

Манометар са еластичним мерним елементом, у смислу овог правилника, мора при транспорту издржати:

- 1) температуру околине од -20°C и $+50^{\circ}\text{C}$ за време од шест часова за сваку од ових температура;
- 2) потресе са убрзањем од 30 m/s^2 и учестаношћу од 80 до 120 удараца у минути, у трајању од два часа.

Члан 19.

Натписи и ознаке на манометру морају бити исписани на једном од језика и писма народа, односно народности Југославије.

Члан 20.

Натписи и ознаке на манометру морају бити јасни, добро видљиви у радним условима и исписани тако да се не могу избрисати или скинути.

Члан 21.

На показном уређају манометра морају се исписати следећи натписи и ознаке:

- 1) фирма, односно назив или знак произвођача;
- 2) серијски или фабрички број;
- 3) ознака мерне јединице;
- 4) службена ознака типа манометра, ако је извршено испитивање типа.

Члан 22.

Код манометара са живом са променљивом цеви, кућиште мора носити и ознаку унутрашњих пречника цеви и толеранције производње.

Члан 23.

Манометри који се налазе у употреби на дан ступања на снагу овог правилника примаће се на преглед и жигосање ако испуњавају метролошке услове прописане у чл. 3, 4, 5, 17. и 18. овог правилника.

Члан 24.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о метролошким условима за манометре за мерење крвног притиска („Службени лист СФРЈ”, бр. 59/82).

Члан 25.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ”.

Бр. 0404-3538/1
17. октобра 1985. године
Београд

Директор
Савезног завода за мере и
драгоцене метале,
Милосав Војичић, с.р.

279.

На основу члана 46. став 2. Закона о мерним јединицама и мерилима („Службени лист СФРЈ”, бр. 9/84), директор Савезног завода за мере и драгоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О УСЛОВИМА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ПРЕГЛЕД МАНОМЕТАРА ЗА МЕРЕЊЕ КРВНОГ ПРИТИСКА

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови за образовање лабораторија за преглед манометара за мерење крвног притиска (у даљем тексту: манометри), које у погледу стручности радника, опреме и радних просторија морају испуњавати организације удруженог рада и радни људи који самостално обављају делатност личним радом средствима рада у својини грађана који производе или оправљају манометре.

Услови из става 1. овог члана означавају се скраћеном ознаком PUL. P-3/1.

Члан 2.

Радници које су организације удруженог рада и радни људи из члана 1. овог правилника дужни да обезбеде за преглед манометара морају имати III или V степен стручне спреме, односно морају бити висококвалификовани или квалификовани радници и морају познавати поступаке и методе прегледа.

Члан 3.

Опрема за преглед манометара састоји се од еталона притиска са течномшћу – живиног стуба са опсегом мерења од 0 kPa до најмање 50 kPa.

Члан 4.

Грешке мерења еталона морају бити у границама од $\pm 0,5\%$.

Члан 5.

Радна просторија за преглед манометара мора да:

- 1) буде чиста, сува и изграђена у складу са важећим техничким нормативима;
- 2) испуњава прописане услове у погледу хигијенско-техничке заштите;
- 3) буде довољно пространа за смештај потребне опреме;
- 4) у просторији и њеној околини нема извора потреса који би утицали на тачност мерења;
- 5) има сто и столицу за рад радника;
- 6) у просторији буде уграђен термометар за мерење температуре ваздуха, чији најмањи подељак не сме бити већи од $0,5^{\circ}\text{C}$.

Члан 6.

Топлотни извори за грејање радне просторије за преглед манометара морају бити довољно удаљени од места на коме се врши преглед и изграђени тако да омогућају равномерно загревање просторије.

Члан 7.

Температура у радној просторији за преглед манометара мора бити у границама од 18°C до 25°C .

Члан 8.

Радна просторија за преглед манометара мора бити смештена тако да не буде изложена дејству директних сунчевих зрака.

Члан 13.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 02-254
15. фебруара 1987. године
Београд

в.д. Директора
Савезног завода за мере и
драгоцене метале,
мр Милан Межек, с. р.

175.

На основу члана 33. став 1. Закона о мерним јединицама и мерилима („Службени лист СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директор Савезног завода за мере и драгоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА ЗА МАНОМЕТРЕ ЗА МЕРЕЊЕ ПРИТИСКА У ПНЕУМАТИЦИМА

Члан 1.

У Правилнику о метролошким условима за манометре за мерење притиска у пнеуматицима („Службени лист СФРЈ“, бр. 20/86) у члану 4. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Мерни опсези манометара из става 1. овог члана могу бити и већи од 1 МПа или 10 бара ако се манометри користе за специјалне намене.“

Члан 2.

У члану 6. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Изузетно од одредбе става 1. овог члана, кад су мерни опсези манометара већи од 1 МПа или 10 бара, границе дозвољених грешака су: при првом прегледу $\pm 0,016$ МПа, а при периодичном прегледу $\pm 0,02$ МПа.“

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу СФРЈ“.

Бр. 02-253
15. фебруара 1987. године
Београд

в.д. Директора
Савезног завода за мере и
драгоцене метале,
мр Милан Межек, с. р.

176.

На основу члана 33. став 1. Закона о мерним јединицама и мерилима („Службени лист СФРЈ“, бр. 9/84 и 59/86), директор Савезног завода за мере и драгоцене метале прописује

ПРАВИЛНИК

О МЕТРОЛОШКИМ УСЛОВИМА ЗА РАДИЈАЦИОНЕ ПИРОМЕТРЕ

Члан 1.

Овим правилником прописују се метролошки услови које морају испуњавати радијациони пирометри – мерила температуре у температурном опсегу од 300 К до 2800 К. Метролошки услови из става 1. овог члана означавају се скраћено ознаком MUS.K-3/2

Члан 2.

Радијациони пирометри, у смислу овог правилника, јесу пирометри сјаја чији је принцип рада заснован на коришћењу зависности укупног енергетског сјаја извора зрачења, добијеног интеграцијом по највећем делу спектра топлотног зрачења, од његове температуре.

Ова зависност се, са довољном прецизношћу, описује Стефан–Болцмановим законом за апсолутно црно тело.

Члан 3.

Температура коју показују радијациони пирометри мора бити изражена или у келвинима (ознака: К) или у степенима Целзијусовим (ознака: °С).

Дозвољена је употреба радијационих пирометара без директног показивања температуре под условом да је за њих дата зависност излазног сигнала од измерене температуре.

Ова зависност може бити дата у табели или графички.

Члан 4.

Тачност радијационог пирометра карактерише се вредношћу његове основне грешке. За радијациони пирометар основна грешка дефинише се као разлика између средње вредности температуре коју показује радијациони пирометар при мерењу температуре апсолутног црног тела при нормалним условима и стварне температуре тог тела.

Основна грешка радијационог пирометра мора бити у границама датим у табели:

Температурни опсег (°С)	Највећа дозвољена основна грешка (°С)
од 20 до 500	± 8
од 500 до 700	± 10
од 700 до 1100	± 15
од 1100 до 2000	± 20
од 2000 до 2200	± 25
од 2200 до 2500	± 30

Члан 5.

Нормални услови у којима је дефинисана основна грешка за радијациони пирометар су:

– растојање између извора зрачења типа црног тела и радијационог пирометра износи 1 m, а дијаметар извора зрачења једнак је $\pi \times 1$ m, где је π називни индекс визирања;

– температура околног ваздуха једнака је температури $20 \text{ }^\circ\text{C} \pm 5 \text{ }^\circ\text{C}$, а релативна влажност ваздуха није већа од 80%.

Члан 6.

Основна грешка радијационог пирометра може бити дата и за друге услове, осим услова из члана 5. овог правилника, али то мора бити назначено у техничкој документацији уз радијациони пирометар.

За све услове који се разликују од услова из члана 5. став 1. и члана 6. овог правилника за радијациони пирометар мора се дати допунска грешка везана за одступања услова примене радијационог пирометра од његових нормалних услова.

Члан 7.

Растојање до мете (објекта мерења) мора бити дато за радијациони пирометар.

Растојање до мете (објекта мерења) је растојање између извора зрачења мете, тј. мете (објекта мерења) и сочива објектива (огледала) радијационог пирометра.

Растојање до мете (објекта мерења) може се одређивати и од неке друге тачке радијационог пирометра ако је